

Youenn Gwernig

Ganet e oa bet Youenn Gwernig e 1925 e Skaer, e Penn-ar-Bed, e Bro Gernev. Deskiñ kizellañ ar c’hoad a reas gant ar C’hozh, ebenour e Skaer. Er bloavezhioù 50 en em gavas Youenn, a oa e vicher kizellour koad en Uhelgoad d’an ampoent, gant Milig ar Skañv, a voe brudet diwezhatoc’h war an anv [Glenmor](#). Kaset e voe gant hemañ diwezhañ en e strolladig arvestoù brezhonek, an hini kentañ abaoe an eil brezel bed : “Breizh a Gan”. Ur pezh c’hoari kanet a savjont a-gevret : *Jenovefa*.

1

Youenn Gwernig er bloavezhioù 50 gant Polig Montjarret

Diaes e oa d’ar mare-se avat embann e oad Breizhad ha brudañ ar brezhoneg. E 1957 e lavaras Youenn d’e dog¹ “*Tap da sac’h ’ta, breur kozh*” (a zo talbenn unan eus e ganaouennoù kentañ) ha mont a reas da New-York da gavout e c’hoar a oa o chom er Stadoù-Unanet. Eno, e-pad pevar bloaz, e reas mil vicher, servijour ha kizellour koad dreist-holl. E 1961 e taremprede kalz ar c’harter West-Side e New-York, karter ar gefredourien² ha tud ar *Beat Generation*³. En em gavout a reas gant [Jack Kerouac](#), aozer *Satori in Paris*, a oa o klask war-lerc’h e wrizioù e Breizh, ha skoulmañ a rejont ur vignoniezh vras betek 1969 ma varvas ar barzh *beatnik*⁴. Goude bezañ chomet daouzek vloaz er Bronx⁵ e c’houlennas Youenn ar vroadelezh amerikan. Levezonet ez eus un nebeut eus e varzhonegoù gant e vuhez e New-York. Darn anezho zo bet skrivet e teir yezh war un dro : brezhoneg, galleg, saozneg. Eus Amerika e kase e varzhonegoù hag e gevellennoù brezhonek d’ur gelaouenn lennegel e Brest : Al Liamm.

¹ Lavarout d’e dog : soñjal

² kefredourien : tud zo douget da labourioù ar spered (arzourien, skiantourien...)

³ Beat Generation : luskad arzel diwanet er Stadoù-Unanet e dibenn ar bloavezhioù ’40, troet war frankiz an den.

⁴ Beat (-nik) : kantreer, foeter-bro, klasker-bara, klasker-labour. Anv tud ar “Beat Generation”.

⁵ Bronx : ur c’harter eus New-York.

Goude marv Kerouac e tivizas distreiñ d’e vro c’henidik gant e wreg, Suzig, hag e verc’hed, Annaig, Gwenola ha Marie. E 1969 en em stalias e Lokmaria-Berrien. « Youenn Vras » a zistroas neuze e deroù ar bloavezhioù 1970 e luskad nevez sevenadur Breizh. Gant ar c’hemmoù politikel-kevredigezhel-armerzhel e oa deuet da vezañ aesoc’h da labourat evit sevenadur Breizh. En em gavout a reas Gwernig gant e ganaouennoù « folk » e teir yezh, gant ul lusk brav ha nevez ha brud vat a gavas buan. E 1971 e teu e bladennig kentañ, e galleg, hag e 1973 e eil bladennig div ganaouenn, e brezhoneg : « Ni hon-unan » ha « Tap da sac’h ». E 1974 e teu er-maez e albom kentañ : « Distro ar Gelted ». Ha re all da heul : “E-kreiz an Noz” e 1975, “Emañ ar Bed va Iliz” e 1990, “Foeter-Bro” e 1994.

Krouiñ a reas war un dro, e bloavezhioù 70, ur gevarzhe⁶ evit labourat da sevel ur skingomz hag ur skinwel e brezhoneg : Radio Tele Breizh. Ha nac’h a reas paeñ an arredal skinwel⁷ peogwir ne oa ket a-walc’h a vrezhoneg nag er skingomz nag er skinwel. Koulskoude, eus 1983 da 1989, e voe e penn ar programmoù skinwel brezhoneg war France 3, e Roazhon.

Skrivet en deus c’hoazh meur a varzhaz brezhonek, « An Toull en Nor » e 1972, « An Dir Dir » e 1976 hag « Un Dornad Plu » e 1997, ha daou romant gallek, « La Grande Tribu » e 1982 hag « Appelez moi Ange », heuliad an hini kentañ, e 2002.

Ar priz lennegel Xavier de Langlais a oa bet roet dezhañ e 1996 evit e varzhonegoù.

E-kerz ar bloavezhioù 1990 ez adpegas Youenn Gwernig gant e arz kentañ, ar c’hizellañ koad.

D’an Anaon ez eas, en e 81 bloaz, d’an 30 eost 2006.

⁶ kevarzhe : bodad tud a unvan o obererezh evit tizhout ur pal resis.

⁷ arredal skinwel, taos ar skinwel a ranker paeñ bep bloaz d’ar Stad evit kaout ar gwir da sellout ouzh ar skinwel.

Youenn Gwernig : Goulennoù

1) Petra eo pal ar pennad amañ a-us ? (barrenn ar respontoù n'int ket reizh)

- Displegañ istor ar c'hanaouennoù e Breizh.
- Diskouez ez eus liammoù kreñv etre Breizh hag Amerika.
- Displegañ petra eo bet buhez Youenn gwernig
- Displegañ ez eo bravoc'h kizellañ koad eget kanañ.

2) Petra eo arz kentañ Youenn Gwernig ? (barrenn ar gerioù n'int ket reizh)

barzh boutaouer-koad soner kizeller koad

3) Piv en deus dizoloet Amerika ? (barrenn ar ger n'eo ket reizh)

Kristof Kolomb

Youenn Gwernig

4) E peseurt bloaz ez eo bet embannet e ganaouenn « Tap da sac'h 'ta, breur kozh » gant Youenn Gwernig ? (kelc'h ar bloaziad mat)

1957

1969

1973

5) Pet albom kanaouennoù en deus embannet Youenn Gwernig ? _____

6) Petra eo lesanv Youenn Gwernig ? (kelc'h an anv mat)

Jack Kerouac

Youyou

Youenn Vras

Ar barzh amerikan

7) Hervez an destenn-mañ e c'hoarvezh daou dra e 1969. Ha gouest out da lavarout peseurt re ?

- _____

- _____

8) E peseurt yezh eo skrivet romantoù Youenn Gwernig ? _____

9) Hag a bouez bras e oa evit Youenn Gwernig sevel traoù e brezhoneg ? Klask en destenn, evit gwiriañ da respont, ur frazenn a ziskouez anat kement-se.
